

Nr 203.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående läroverksadjunkten A. B. E. Roséns tjänstårsberäkning; given Stockholms slott den 10 mars 1933.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Arthur Engberg.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 10 mars 1933.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden
UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN,
SKÖLD.

Departementschefen, statsrådet Engberg anför härefter:

Hos Kungl. Maj:t har adjunkten vid Vasa realskola i Stockholm, filosofie doktorn Axel Birger Emanuel Rosén — med förmålan att han för beivrande av en för avläggande av filosofie licentiatexamen i ämnet zoologi obligatorisk kurs i embryologi åtnjutit tjänstledighet under tiden den 3 mars — den 15 april 1930 från förordnande såsom extra ordinarie lektor vid folk-

skoleseminariet i Linköping — anhållit att för erhållande av ålderstillägg såsom adjunkt få tillgodoräkna sig sin före omförmälda tjänstledighet fullgjorda tjänstgöring såsom icke-ordinarie lärare i statens tjänst.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Rosén från och med höstterminen 1921 intill den 1 juni 1932, då han tillträdde sin adjunkt-befattning, tjänstgjort såsom vikarierande eller extra lärare med undantag av sex dagars tjänstledighet för enskilda angelägenheter under höstterminen 1925 samt omförmälda tjänstledighet vårterminen 1930. Berörda kurs hade egentligen omfattat tiden den 1 mars—den 10 maj 1930, men Rosén hade utverkat tillstånd av vederbörande professor att genomgå kursen på nyssnämnda kortare tid.

Rosén har vidare anfört bland annat, att vid den tid, då han genomgått omförmälda kurs, tjänstledighet av ifrågavarande art icke brukat räknas såsom avbrott i tjänstgöring samt att, i händelse hans föregående tjänstår icke finge tillgodoräknas, han efter avlagt disputationssprov kommit i sämre ställning än han skulle hava varit, om han icke bedrivit fortsatta studier.

I ärendet hava yttranden avgivits den 9 februari 1933 av skolöverstyrelsen, den 21 februari 1933 av statskontoret och den 7 mars 1933 av allmänna civilförvaltningens lönenämnd.

Skolöverstyrelsen har anfört bland annat:

Det framgår av sökandens handlingar, att han vid tillträdet av sin adjunktstjänst vid Vasa realskola i Stockholm den 1 juni 1932 hade att åberopa anställning i icke-ordinarie statlig tjänst från och med höstterminen 1921 av sådant slag, att den till art och omfattning kan sägas svara mot den ordinarie tjänst, till vilkens innehavare han utnämnts. Därest sökanden hade innehaft denna anställning i en följd fram till tillträdet av den ordinarie tjänsten, skulle han alltså hava uppfyllt bestämmelserna i kungörelsen den 15 juni 1922, nr 373, för att för erhållande av ålderstillägg i den ordinarie tjänsten kunna tillgodoräkna sig (10 år 11 månader — 3 år =) 7 år 11 månader av den ifrågavarande icke-ordinarie anställningen. Han skulle sålunda hava kunnat uppflyttas i andra lönegraden såsom adjunkt från och med tillträdesdagen och i tredje lönegraden från och med den 1 januari 1935, därest han intill denna senare tidpunkt fullgjort erforderlig tjänstgöring.

Emellertid föreligga två avbrott i sökandens icke-ordinarie anställning. Det ena inträffade under tiden den 25—den 29 augusti 1925, då sökanden varit entledigad för enskilda angelägenheter, det andra under vårterminen 1930, då sökanden varit entledigad under tiden den 3 mars—den 15 april för att vid Uppsala universitet idka studier för avläggande av licentiatexamen. Då det förnämnda avbrottet endast omfattat fem dagar, torde man kunna bortse från detsamma i förevarande avseende. Däremot är det senare entledigandet av sådan omfattning och art, att det jämlikt bestämmelserna i nyssnämnda kungörelse och även i det tillägg till densamma, som gjorts genom kungörelsen den 28 juli 1932, nr 379, torde få anses konstituera »lönetursavbrott». Under sådana omständigheter synes sökanden icke hava någon tid av sin icke-ordinarie anställning att tillgodoräkna för erhållande av ålderstillägg såsom adjunkt, och överstyrelsen har därför vid handläggning den 31 december 1932 av en hos överstyrelsen av sökanden gjord an-

sökan om uppflyttning i högre lönegrad funnit sig nödsakad att avslå densamma.

Överstyrelsen har emellertid icke kunnat undgå att finna föreliggande fall i särskild grad ömmande. Den sex veckors ledighet för studier, som sökanden åtnjutit, har, såsom framgår av företedda intyg, varit oundgängligen nödvändig för deltagande i en för filosofie licentiatexamen obligatorisk kurs, och att sökanden, som då icke ägde kännedom om de verkningar i lönetursavseende, ifrågakarande avbrott i hans anställning skulle komma att medföra, på grund av sagda avbrott skulle förlora rätten att i och för lönetur tillgodoräkna icke mindre än nära (11—3 =) 8 år, kan överstyrelsen icke finna förenligt med billighetens krav.

Härtill kommer, att sökanden, som numera, utan ytterligare ledighet från sin lärartjänst, avlagt både filosofie licentiatexamen och disputationssprov, genom ifrågakarande ledighet blivit i stånd att bidra till förverkligandet av det syfte, som bestämmelserna i punkt 6 av kungörelsen den 28 juli 1932, nr 379, torde hava avsett att vinna, nämligen att åstadkomma en välbehörlig ökning i antalet lektorskompetenta lärare. Att sökanden därvid för sin del varit i det oundgängligaste behovet av ledighet under ett tidigare skede av studierna än det i sagda kungörelse beräknade, lär ur det allmännas synpunkt helt sakna betydelse. Denna omständighet synes överstyrelsen utgöra en ytterligare anledning till att lönetursrätt i förevarande fall tillerkännes sökanden för den före det berörda avbrottet i anställningen liggande tiden.

Överstyrelsen hemställer, att Kungl. Maj:t täcktes vidtaga åtgärder för att sökanden måtte tillerkännas rätt att i och för erhållande av ålderstillägg såsom adjunkt tillgodoräkna sig den tid utöver tre år, varunder han under tiden höstterminen 1921—den 31 maj 1932 varit anställd som extra ordinarie lärare, eller (7 år 11 månader — 1½ månad =) 7 år 9½ månader, utan hinder därav, att sådant avbrott i anställningen förelegat under tiden den 3 mars—den 15 april 1930, som föranletts av genomgång av för filosofie licentiatexamen föreskriven obligatorisk kurs.

Statskontoret har tillstyrkt avlåtande av förslag till riksdagen att medgiva, att Roséns berörda tjänstledighet den 3 mars—den 15 april 1930 icke måtte utesluta rätt för honom att för erhållande av ålderstillägg tillgodoräkna sin före sagda ledighet fullgjorda tjänstgöring i statens tjänst.

Allmänna civilförvaltningens lönenämnd yttrar:

Enligt vad allmänna civilförvaltningens lönenämnd inhämtat, innehade Rosén vid tidpunkten för omförmälda ledighet för studier jämlikt skolöverstyrelsens beslut den 6 juli 1929 förordnande tills vidare under läsåret 1929/1930 såsom extra ordinarie lektor vid Linköpings folkskoleseminarium. Genom skolöverstyrelsens beslut den 24 februari 1930 beviljades Rosén ledighet för studier för tiden den 3 mars—den 15 april samma år mot avstående under tiden av honom eljest tillkommande arvode. Något nytt förordnande såsom extra ordinarie lektor vid seminariet meddelades emellertid icke sökanden vid ledighetens slut, utan han återinträdde då automatiskt i tjänstgöring vid seminariet, såsom om han icke blivit entledigad från det ursprungliga förordnandet.

Lönenämnden har tidigare vid skilda tillfällen och senast i utlåtande den 6 februari 1933 över en av adjunkten F. Arfwidsson till Kungl. Maj:t in-

given framställning i fråga om dennes lönetursrätt gjort gällande, att avbrott i själva tjänstgöringen icke med nödvändighet behöver förhindra ett tillgodoräkande i lönehänseende av föregående tjänstetid vid befordran från icke-ordinarie till ordinarie tjänst, om blott anställningen bibehållits under avbrottet. Då emellertid vissa tidigare, med den nu förevarande jämförbara framställningar, däribland adjunkten Arfwidssons nysberörda ansökning, blivit av Kungl. Maj:t underställda riksdagens prövning, torde, därest adjunkten Roséns framställning befinnes böra bifallas, riksdagens medgivande därtill böra inhämtas.

Vad själva sakfrågan angår, får nämnden anföra, att det enligt nämndens förmenande skulle innebära en obillighet, om Roséns förberörda, blott sex veckor långa ledighet för förvärvande av ökad lärarkompetens skulle draga med sig den konsekvensen, att hans tjänstetid dessförinnan, utgörande omkring 8 år 8 månader, skulle anses förverkad i avseende å hans rätt till ålderstillägg.

Lönenämnden får alltså i likhet med statskontoret förorda propositions avlåtande till riksdagen i ärendet.

Departement-
schefen.

Frågan om rätt för ordinarie statsanställd lärare att för erhållande av ålderstillägg tillgodoräkna sig tjänstgöring oavsett avbrott för bland annat studier var föremål för prövning av 1932 års riksdag. Jag tillåter mig hänvisa till propositionen nr 52 till sagda års riksdag samt riksdagens skrivelse nr 347 ävensom till den redogörelse, som jag i detta avseende lämnat i samband med avlåtande av förslag till innevarande års riksdag angående läroverksadjunkten F. V. Arfwidssons tjänstårsberäkning (proposition nr 117).

Såsom framgår av den lämnade redogörelsen beträffande adjunkten Roséns tjänstgöring, har denne, som den 28 maj 1931 avlagt filosofie licentiatexamen och den 1 november 1932 undergått godkänt disputationssprov för vinnande av filosofisk doktorsgrad, för fullföljande av sina studier icke åtnjutit annan tjänstledighet än den nu ifrågavarande, omkring sex veckor av vårterminen 1930. I likhet med samtliga hörda myndigheter anser jag det obilligt, om berörda korta ledighet skulle beröva Rosén behörighet att tillgodoräkna sin föregående tjänstgöring och sålunda giva honom en betydligt sämre ställning i fråga om lönetursberäkning, än om han icke fortsatt sina studier. Jag vill därför tillstyrka myndigheternas förslag om avlåtande av proposition till riksdagen för utverkande av bifall till Roséns ansökning.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att den omständigheten, att adjunkten vid Vasa realskola i Stockholm Axel Birger Emanuel Rosén vårterminen 1930 åtnjutit ledighet från sitt förordnande såsom extra ordinarie lektor vid folkskoleseminariet i Linköping under tiden den 3 mars—den 15 april 1930 för idkande av studier, icke må utesluta rätt för honom att för

erhållande av ålderstillägg tillgodoräkna sin före sagda ledighet fullgjorda tjänstgöring i statens tjänst.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Lars Tunberg.
